

Wymagania edukacyjne

Język polski

klasa 8

rok szkolny 2024/2025

	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń potrafi:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania na ocenę dobrą) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Utwór literacki	• omówić treść fragmentów tekstu • przytoczyć argumenty wysuwane przez bohaterki	• scharakteryzować każdą z bohaterek	• wyjaśnić problem przedstawiony w utworze	• wyrazić swoją opinię na temat sporu zaprezentowanego we fragmentach tekstu	• stworzyć pracę pisemną związaną z tematem lekcji
Utwór literacki	• omówić treść fragmentów tekstu • określić rodzaj narracji	• wypowiedzieć się na temat bohaterów fragmentów tekstu • wskazać środki językowe i określić ich funkcję	• wyjaśnić funkcję opisywania świata	• omówić funkcję opisywania świata z perspektywy bohatera • sformułować uniwersalne wnioski	• omówić kontekst historyczny tekstu
Formy wypowiedzi: Wywiad	• wymienić etapy tworzenia wywiadu	• ułożyć pytania do autora podanego tekstu	• zebrać informacje na temat wybranej postaci, wymyślić temat wywiadu i ułożyć pytania • wskazać błędy w podanym wywiadzie	• przeprowadzić wywiad z koleżanką lub kolegą	• przedstawić wybrany przez siebie wywiad i go ocenić • przeprowadzić wywiad z osobą ze swojego otoczenia na

					temat jej pasji
Rozprawka	• stworzyć plan rozprawki	• omówić na przykładzie podanej rozprawki sposoby zachowania spójności tekstu	• sformułować tezę do podanego tematu rozprawki • skorygować błędy w podanych rozprawkach	• dokonać analizy przykładowej rozprawki • stworzyć rozprawkę	
Artykuł	• zdefiniować artykuł • wymienić cechy artykułu	• przedstawić kompozycję artykułu	• samodzielnie zebrać informacje do artykułu • dokonać analizy formy i treści podanego artykułu	• napisać artykuł problemowy	
List otwarty	• wymienić cechy listu otwartego	• przedstawić kompozycję listu otwartego	• skorygować podany list otwarty i wzmocnić jego perswazyjność odpowiednimi środkami retorycznymi • dokonać analizy przykładów listów otwartych	• zredagować list otwarty	
Podanie	• wyjaśnić znaczenie pojęcia podanie • wymienić elementy, które powinny znaleźć się w podaniu	• zgromadzić argumenty przydatne do uzasadnienia prośby	• skorygować błędnie napisane podanie • napisać podanie	• zredagować za pomocą komputera podanie o przyjęcie do szkoły ponadpodstawowej	
CV	• wyjaśnić znaczenie pojęcia CV (curriculum vitae) • wymienić elementy CV	• zgromadzić informacje, które powinny znaleźć się w CV	• uporządkować informacje przydatne do napisania CV • skorygować błędy w CV	• zredagować oficjalne CV	
List motywacyjny	• wyjaśnić znaczenie pojęcia list motywacyjny • wymienić elementy listu motywacyjnego	• zgromadzić informacje przydatne do napisania listu motywacyjnego, który będzie odpowiedzią na podane ogłoszenie	• uporządkować informacje potrzebne do napisania listu motywacyjnego	• ocenić rzetelność i wiarygodność podanych listów motywacyjnych • zredagować list motywacyjny	
Lektury: H. Sienkiewicz – Quo vadis (lektura obowiązkowa poznawana we fragmentach)	• omówić treść lektury • wymienić bohaterów pierwszo- i drugoplanowych	• określić czas i miejsce akcji • wymienić wątki główne i poboczne	• odnieść definicję powieści historycznej do utworu	• wskazać w powieści elementy rzeczywistości starożytnego Rzymu	• wymienić nurty starożytnej filozofii i omówić te, do których nawiązano w powieści

<i>Quo vadis</i> Henryka Sienkiewicza (lektura obowiązkowa poznawana we fragmentach)	• omówić treść powieści	• przedstawić obraz kultury starożytnego Rzymu zaprezentowany w powieści • omówić życie pierwszych chrześcijan w Rzymie • dokonać charakterystyki porównawczej Nerona i św. Piotra	• określić hierarchię wartości pogan i chrześcijan • omówić przyczyny, konsekwencje i znaczenie pożaru Rzymu	• omówić symbolikę cierpienia pierwszych chrześcijan • podać przykłady symboli pojawiających się w powieści i zinterpretować ich znaczenie • wypowiedzieć się na temat uniwersalnej wymowy powieści	• podjąć dyskusję na temat aktualności przesłania powieści
<i>Quo vadis</i> Henryka Sienkiewicza (lektura obowiązkowa poznawana we fragmentach)	• omówić treść powieści	• scharakteryzować wybranych bohaterów drugoplanowych	• przedstawić Marka Winicjusza jako bohatera dynamicznego • wypowiedzieć się na temat znaczenia Petroniusza w powieści	• porównać kreacje bohaterów powieści	• podjąć dyskusję na temat funkcjonalności filozofii wyznawanej przez Petroniusza
<i>Quo vadis</i> Henryka Sienkiewicza (lektura obowiązkowa poznawana we fragmentach)	• przedstawić historię miłości Marka Winicjusza i Ligii	• porównać sposoby postrzegania miłości między mężczyzną a kobietą przez Rzymian i chrześcijan	• omówić dojrzewanie Marka Winicjusza do miłości • omówić zaprezentowaną w powieści chrześcijańską miłość bliźniego	• omówić różne postawy wobec winowajców na przykładach bohaterów powieści	• przedstawić sposoby zaprezentowania wątków miłosnych w innych tekstach kultury
<i>List do ludożerców</i> Tadeusza Różewicza (lektura obowiązkowa)	• omówić treść wiersza • określić rodzaj liryki	• wyjaśnić, w imieniu jakiej zbiorowości wypowiada się podmiot liryczny • scharakteryzować tytułowych <i>ludożerców</i>	• zinterpretować zabieg stylistyczny zastosowany na początku wiersza • omówić funkcję użycia wyrazu <i>ludożerca</i> w utworze	• zinterpretować zakończenie wiersza • odnieść wymowę wiersza do codziennej rzeczywistości	• podjąć dyskusję na temat <i>ludożerców</i> w codziennej rzeczywistości • podjąć dyskusję na temat: „Czy każdy ma w sobie <i>ludożercę</i>?”
<i>Szyfowe prace</i> Stefana Żeromskiego (lektura	• omówić treść powieści • określić czas i miejsce akcji powieści • omówić narrację powieści	• opisać mieszkańców Klerykowa	• omówić sposób kreacji bohaterów drugoplanowych	• odnaleźć powiązania pomiędzy biografią pisarza a historią głównego bohatera	

obowiązkowa omawiana we fragmentach)					
Szyfowe prace Stefana Żeromskiego (lektura obowiązkowa omawiana we fragmentach)	• omówić treść powieści • wymienić metody rusyfikacji przedstawione w powieści	• przedstawić sposób funkcjonowania szkoły w powieści • wymienić metody działania nauczycieli sprzyjające rusyfikacji	• wypowiedzieć się na temat kontekstu historycznego utworu • omówić różne formy walki z rusyfikacją	• odnieść treść powieści do mitu o Syzyfie	• podjąć dyskusję na temat różnych sposobów uniformizowania młodzieży w szkole
Szyfowe prace Stefana Żeromskiego (lektura obowiązkowa omawiana we fragmentach)	• omówić treść fragmentu tzw. lekcji języka polskiego (rozdz. XV)	• scharakteryzować Bernarda Zygiera • omówić reakcje bohaterów na recytację Bernarda Zygiera	• przedstawić Bernarda Zygiera jako buntownika • omówić konsekwencje opisanej lekcji	• zinterpretować tytuł powieści	• wypowiedzieć się na temat potrzeby nauki języka ojczystego
Szyfowe prace Stefana Żeromskiego	• przedstawić najważniejsze informacje o Marcinie Borowiczu, Andrzeju Radku i Bernardzie Zygierze	• wskazać najważniejsze osoby i czynniki, które wpłynęły na bohaterów	• wypowiedzieć się na temat wpływu pochodzenia, miejsca zamieszkania, statusu majątkowego i sytuacji rodzinnej na rozwój bohaterów • wymienić tytuły książek ważnych dla bohaterów i omówić znaczenie tych pozycji	• dokonać analizy procesu dojrzewania bohaterów	• podjąć dyskusję na temat potrzeby zachowania tożsamości narodowej w czasach zaborów i obecnie
Szewczyk Bolesława Leśmiana (lektura obowiązkowa)	• omówić treść wiersza • wymienić cechy Boga i szewczyka	• omówić sytuację liryczną w utworze • wskazać środki stylistyczne użyte w wierszu i określić ich funkcję • omówić kompozycję wiersza	• omówić stosunek szewczyka do otrzymanego daru • zinterpretować postawę szewczyka	• sformułować przesłanie wiersza	• stworzyć tekst z wykorzystaniem neologizmów
Artysta Sławomira Mrożka (lektura	• wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>alegoria</i> • omówić treść tekstu • określić rodzaj narracji	• wypowiedzieć się na temat narratora tekstu • wyjaśnić postawę Koguta • skomentować zachowanie	• omówić alegoryczne znaczenie postaci • wskazać w tekście elementy komizmu	• odnieść postawę Koguta do wyobrażeń na temat artysty • sformułować morał	• podjąć dyskusję na temat sposobu postrzegania artystów • porównać utwór

obowiązkowa)		Lisa			Sławomira Mrożka z wybraną bajką zwierzęcą
Czasy wojny i okupacji	• określić ramy czasowe epoki	• wymienić najważniejsze zjawiska kulturowe związane z okresem wojny i okupacji	• omówić dzieła sztuki z okresu wojny i okupacji	• dokonać analizy środków wyrazu wykorzystanych przez twórców omawianych dzieł	• podjąć dyskusję na temat różnych sposobów przedstawiania tragedii II wojny światowej
Liryka Krzysztofa Kamila Baczyńskiego (lektura obowiązkowa)	• omówić treść wiersza • wskazać środki językowe oddziałujące na zmysły	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego i adresata lirycznego utworu • omówić sytuację liryczną w wierszu	• określić funkcję oddziaływania na zmysły w wierszu • omówić kontekst biograficzny utworu	• omówić funkcję kontrastu pomiędzy początkowymi strofami a zakończeniem wiersza	• podjąć dyskusję na temat wpływu wojny na odczucia człowieka z wykorzystaniem innych znanych sobie tekstów kultury
Kamienie na szaniec Aleksandra Kamińskiego (lektura obowiązkowa)	• omówić treść utworu • określić rodzaj narracji	• określić ramy czasowe utworu • wskazać w utworze elementy gawędy harcerskiej	• określić tematykę tekstu • wypowiedzieć się na temat stosunku narratora do opisywanego świata	• zinterpretować sens tytułu	• omówić kontekst historyczny utworu
Kamienie na szaniec Aleksandra Kamińskiego (lektura obowiązkowa)	• omówić treść utworu • zrelacjonować przebieg akcji pod Arsenalem	• wyjaśnić różnice pomiędzy sabotażem a dywersją • omówić akcje sabotażowe i dywersyjne bohaterów utworu	• wypowiedzieć się na temat skutków działań sabotażowych i dywersyjnych	• omówić przyczyny i skutki akcji pod Arsenalem	• porównać sposób przedstawienia akcji pod Arsenalem w książce Aleksandra Kamińskiego i filmie Roberta Glińskiego
Kamienie na szaniec Aleksandra Kamińskiego (lektura obowiązkowa)	• omówić losy bohaterów utworu	• przedstawić i scharakteryzować bohaterów utworu • zdefiniować pojęcie <i>patriotyzm</i> w kontekstach historycznym i współczesnym	• przedstawić hierarchię wartości bohaterów książki przed wybuchem wojny oraz w czasie okupacji • zaprezentować bohaterów utworu jako przedstawicieli pokolenia wojennego	• omówić dylematy moralne bohaterów tekstu • wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia <i>czasu pogardy</i> w utworze	• wypowiedzieć się na temat fenomenu Polskiego Państwa Podziemnego
Reduta Ordona Adama	• omówić treść utworów	• wskazać przykłady animizacji	• omówić sposób przedstawienia wydarzeń w	• sformułować przesłanie Reduty	• przedstawić sylwetkę Juliana Konstantego

Mickiewicza (lektura obowiązkowa)		• wskazać w utworze wyrazy dźwiękonaśladowcze • wskazać inne środki stylistyczne użyte w utworze • porównać sposób przedstawienia agresorów i obrońców	utworze • omówić sposób przedstawienia cara • określić funkcję animizacji • określić funkcję nagromadzenia wyrazów dźwiękonaśladowczych w utworze • odnieść postać Kapitana Polski do antycznych herosów i współczesnych superbohaterów	Ordona • omówić obraz współczesnego świata przedstawiony w piosence Lao Che	Ordona na podstawie dowolnych źródeł • wypowiedzieć się na temat sposobu kreacji romantycznych legend bohaterów
Pan Tadeusz Adama Mickiewicza (lektura obowiązkowa – księgi wskazane w pp)	• omówić treść Epilogu • zidentyfikować adresata inwokacji jako „małą ojczyznę”	• omówić sposób przedstawienia Paryża z perspektywy emigranta • omówić sposób przedstawienia kraju lat dziecinnych	• przedstawić kontrasty pomiędzy przedstawieniem Paryża i kraju lat dziecinnych (przestrzeń: natura – miasto, swojskość – obcość, wspólnota – konflikt) • omówić funkcję kolorystyki dominującej w inwokacji	• omówić sposób przedstawienia przestrzeni w inwokacji	• omówić kontekst historyczny utworu • podjąć dyskusję na temat przyczyn i konsekwencji emigracji
Pan Tadeusz	• opisać Soplicowo • wymienić głównych bohaterów epopei	• przedstawić tytułowego bohatera utworu	• omówić relacje pomiędzy mieszkańcami Soplicowa	• omówić harmonię pomiędzy człowiekiem a naturą w odniesieniu do przedstawienia Soplicowa	• odnaleźć konteksty i nawiązania
Pan Tadeusz	• omówić obyczaje szlacheckie zaprezentowane w epopei	• wskazać wady różnych przedstawicieli szlachty	• omówić funkcję tradycji w utworze	• dokonać analizy sposobu przedstawienia szlachty (pozytywny i negatywny wizerunek)	• odnaleźć komizm i ironię w sposobie przedstawienia wybranych bohaterów
Pan Tadeusz	• omówić biografię Jacka Soplicy	• scharakteryzować Jacka Soplicę przed jego przemianą i po niej	• przedstawić momenty kluczowe dla biografii Jacka Soplicy z punktu widzenia tego bohatera oraz Gerwazego • omówić funkcję miana przybranego przez bohatera	• porównać stosunek do świata i siebie samego Jacka Soplicy oraz księdza Robaka (dostrzec kontrast)	• przedstawić różnych bohaterów literackich, którzy przeszli przemianę wewnętrzną
Pan Tadeusz	• wskazać odwołania do historii na początku utworu (przyjazd Tadeusza do Soplicowa) i na jego końcu (koncert Jankiela)	• omówić funkcję przywołanych wydarzeń historycznych	• omówić funkcję Mazurka Dąbrowskiego przywołanego na początku i na końcu dzieła	• wskazać inne wydarzenia historyczne przywołane w dziele i omówić ich funkcję	• wskazać i omówić teksty kultury nawiązujące do wydarzeń z historii

	- wymienić wydarzenia historyczne przywołane podczas oglądania przez Tadeusza obrazów - wymienić wydarzenia historyczne przywołane w koncercie Jankiela				Polski
<i>Pan Tadeusz</i>	wymienić cechy epopei	odnieść cechy epopei do Pana Tadeusza	- omówić funkcję przymiotnika ostatni, który często pojawia się w utworze - omówić sposób prezentacji przyrody w dziele	dokonać analizy wybranego opisu przyrody w utworze	podjąć dyskusję na temat aktualności Pana Tadeusza
Henryk Sienkiewicz, Latarnik (lektura obowiązkowa)	- omówić treść utworu - określić rodzaj narracji	- omówić świat przedstawiony noweli - wskazać cechy gatunkowe noweli - scharakteryzować głównego bohatera utworu - omówić przemianę bohatera utworu	- omówić przyczyny tułaczki Skawińskiego (także te niewyrażone bezpośrednio) - omówić sposób, w jaki bohater reaguje na pierwsze wersy Pana Tadeusza - omówić funkcję przyrody w noweli	- wypowiedzieć się na temat sposobu postrzegania ojczyzny przez Skawińskiego - zinterpretować symbolikę latarni morskiej - sformułować przesłanie utworu	- wypowiedzieć się na temat problemów, z jakimi borykają się emigranci i uchodźcy - omówić kontekst historyczny noweli
Burza Adama Mickiewicza (lektura obowiązkowa)	- omówić treść wiersza - omówić sytuację liryczną w wierszu	- określić kontekst biograficzny utworu - wskazać cechy bohatera romantycznego u podróżnego	- nazwać środki stylistyczne użyte w utworze i określić ich funkcję - omówić obraz natury wyłaniający się z utworu	- zinterpretować puentę utworu - wskazać konteksty kulturowe związane z tematem utworu	porównać wiersz Adama Mickiewicza z obrazem Rembrandta
Spotkanie z lekturami	wymienić motywy i tematy podejmowane w lekturach obowiązkowych	wykorzystywać znajomość lektur obowiązkowych podczas prezentowania różnych typów bohaterów	wykorzystywać znajomość lektur obowiązkowych podczas omawiania podanych problemów	problematyzować treść lektur obowiązkowych	wykorzystywać treść lektur obowiązkowych podczas prac kreatywnych
Gramatyka: Odmienne i nieodmienne części mowy	wymienić odmienne i nieodmienne części mowy	- scharakteryzować odmienne i nieodmienne części mowy - rozpoznać nieodmienne części mowy	- odnaleźć w tekście nieosobowe formy czasowników i je określić - dokonać poprawnej deklinacji rzeczowników - poprawnie odmienić i	- właściwie określić formy osobowe czasowników - poprawnie określić i stosować formy zaimków	

			stopniować przymiotniki		
Części zdania	wskazać w zdaniu podmiot i orzeczenie	- wskazać w zdaniu przydawki i określić, jakimi częściami mowy zostały one wyrażone - wskazać w zdaniu dopełnienie i okolicznik	wskazać w zdaniu orzeczenie imienne	rozpoznać i zastosować zdania bezpodmiotowe	
Wypowiedzenia wielokrotnie złożone	podzielić wypowiedzenie wielokrotnie złożone na wypowiedzenia składowe	wskazać w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym orzeczenia i równoważniki zdań	rozpoznać w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym relacje współrzędne i podrzędne	przedstawić wypowiedzenie wielokrotnie złożone na wykresie	
Typy wypowiedzeń	- podzielić wypowiedzenia na zdania i równoważniki zdań - rozpoznać w tekście równoważniki zdań	rozpoznać zdania współrzędne i podrzędne złożone	przekształcić zdania pojedyncze w złożone	przekształcić zdania w imiesłowowe równoważniki zdań	
Fonetyka	- wyjaśnić znaczenie pojęć: głoska, litera, ubezdźwięcznienie, udźwięcznienie - przedstawić podział głosek - wymienić zasady poprawnego akcentowania w języku polskim	- rozpoznać rodzaje głosek - poprawnie podzielić wyrazy na sylaby - wskazać upodobnienia wewnątrzwyrazowe	- skorygować błędy w podziale wyrazów na sylaby - poprawnie akcentować wyrazy stanowiące wyjątki od reguły	- określić kierunek upodobnienia - skorygować błędy w akcentowaniu	
Słowotwórstwo	- wyjaśnić znaczenie pojęć: wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, oboczność, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność - wymienić kategorie słowotwórcze	- wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych - przyporządkować wyraz pochodny do kategorii słowotwórczej - wskazać wyrazy należące do jednej rodziny	- wskazać w podanych parach wyrazy podstawowe i pochodne - wskazać formant w wyrazie pochodnym - wskazać w rodzinie wyrazów rdzeń i oboczności	- dokonać analizy słowotwórczej podanych wyrazów - stworzyć wyrazy należące do wskazanych kategorii słowotwórczych - sporządzić wykres rodziny wyrazów	
Mowa zależna i niezależna	wyjaśnić różnice pomiędzy mową niezależną i zależną	- wskazać w podanym tekście przykłady mowy zależnej i niezależnej - zastosować poprawną interpunkcję przy zapisie dialogu	zapisać dowolny dialog w mowie zależnej	- zredagować tekst z wypowiedziami w mowie zależnej - przekształcić mowę zależną na niezależną i odwrotnie	

Ortografia	• przedstawić zasady ortograficzne	• uzupełnić podane teksty poprawnymi formami	• skorygować teksty pod kątem ortograficznym	• stworzyć teksty poprawne pod względem ortograficznym	
1.Podsumowanie -rozd. 1	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się terminami: synonimy, antonimy, homonimy, wyrazy wieloznaczne, zapożyczenia, neologizmy, styl naukowy, styl urzędowy, styl publicystyczny, styl artystyczny, styl potoczny, wywiad, rozprawka	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
2. Podsumowanie	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: artykuł, norma językowa, norma wzorcowa, norma użytkowa, błąd językowy, nazwy osobowe	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
3.Podsumowanie	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: powieść historyczna, bohater dynamiczny, symbol, felieton, film, odmienne i nieodmienne części mowy, części zdania, rodzaje wypowiedzeń, list otwarty	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
4. Podsumowanie	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: grafika, liryka, alegoria, reportaż, neologizm artystyczny, sztuka dwudziestolecia międzywojennego, mowa	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

	zależna i niezależna, zdania wielokrotnie złożone, podanie				
5. Podsumowanie	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: wojna i okupacja, sztuka o wojnie, fonetyka, słowotwórstwo, CV, list motywacyjny	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
6. Podsumowanie	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze